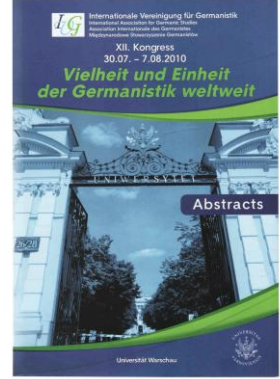

Canan ŞENÖZ-AYATA
İstanbul Üniversitesi
Alman Dili ve Edebiyatı

“Vielheit und Einheit der Germanistik weltweit” XII. Kongress der Internationalen Vereinigung für Germanistik (IVG) - Warschau, 30. Juli - 07. August 2010

Uluslararası Alman Dili ve Edebiyatı Derneği'nin (IVG'nin) 12. kongresi, 30 Temmuz – 07 Ağustos 2010 tarihleri arasında Varşova Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Dünyadaki en büyük Alman Dili ve Edebiyatı kongresi olma özelliğini taşıyan ve beş yılda bir düzenlenen bu kongreye 62 ülkeden 2750 bilimci katıldı. Dilbilim, edebiyat bilim, çeviri, uzmanlık dilleri, kültürlerarası karşılaştırmalar gibi çeşitli alanları kapsayan kongrede 60 ayrı oturumda 1500 bildiri sunuldu.

Kongre, 30 Haziran 2010 tarihinde IVG başkanı ve Varşova Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Franciszek Grucza'nın konuşmasıyla başladı. Prof. Grucza açılış konuşmasında IVG kongrelerinin, Alman Dili ve Edebiyatı alanında uluslararası işbirliğini sağladığını ve arttırdığını vurguladı. Varşova Üniversitesi'nin 1860 yılında kurulduğuna dikkat çeken Grucza, II. Dünya Savaşı sırasında Nazilerin ülkedeki tüm üniversiteleri kapattığını ve bu yıllarda eğitimin evlerde gerçekleştirilmeye çalışıldığını belirtti. Prof. Grucza'nın konuşmasını izleyen diğer konuşmalar arasında kısa klasik müzik dinletileri gerçekleştirildi. Açılış bölümü, sunulan üç bilimsel bildiri ile sonlandı. Bu bildirilerden Münih Üniversitesi'nden Prof. Dr. Peter Strohschneider'in “Germanistik in der Wissenschaftsgesellschaft” başlıklı sunumu ilginçti. Germanistik alanının bilim toplumundaki yerini inceleyen Prof. Strohschneider, bilim toplumunun bilgi ve teknik aktarımından ibaret olmadığını vurguladı.

Alman Dili ve Edebiyatı alanının karmaşık yapıları geliştirmeye hizmet etmesi gerektiğini ve sosyal bilimlerin alanlarının kendi dilsel araçlarını özenle korumasının önemli olduğunu dile getirdi.

Kongrenin ilk günü öğleden sonra farklı oturumlarda bildiri sunumlarına geçildi. Katıldığım “germanistische Textlinguistik” başlıklı 24. oturum aynı gün saat 15.00’te başladı. Kongrenin başından sonuna “germanistische Textlinguistik” alanındaki sunumları izlediğim için bu yazıda ağırlıklı olarak metindilbilim alanında yapılan çalışmalar üzerinde duracağım.

Metindilbilim alanına yönelik 24. oturumun başkanı bu alanın en önde gelen isimlerinden Prof. Dr. Margot Heinemann’dı. Bu oturumda metin ve söylem kavramları tartışıldı, modern bilgi teknolojilerine dayalı olarak ortaya çıkan Hypertext”, “Weblog” gibi yeni metin kavramları ve türleri ele alındı. Bilimsel metinler, gazete metinleri, reklam metinleri, seyahat broşürleri, konut ilanları, iş mektupları gibi birçok farklı metin türü Almanca ve diğer dillerle karşılaştırıldı. Bu oturumda dünyanın değişik ülkelerinden metindilbilim alanında çalışma yapan birçok bilim insanı, tanışma, kendi çalışma konuları üzerinde bilgi alışverişinde bulunma ve tartışma olanağı buldu.

Bildirilerin bir bölümü “söylem” ve “metin” kavramları üzerine kuramsal tartışmalardan oluşuyordu. Giancarmine Bongo, Foucault’un “söylem” kavramından metindilbilimden nasıl yararlanılacağını açıkladı. Ingo Warnke “söylem” kavramını irdeledi. Wolfgang Heinemann ise “söylem” kavramına tarih, felsefe, sosyoloji, dilbilim ve medya alanında farklı yaklaşımlar sergilendiğini belirttikten sonra, metindilbilimsel bakış açısıyla söylem çözümlemesi çalışmalarının nasıl yapılabileceği konusunda öneriler getirdi.

Kuramsal yönü ağır basan diğer bildiriler, metindilbilimin önemli kavramlarının tartışıldığı bildirilerdi. Christian Braun, Kohäsion (bağlaşıklık), Kohärenz (bağdaşıklık) gibi metindilbilim kavramlarını tartıştı. Janina Wilfeuer filmlerdeki metinler ve sınırsız metinlerden (Hypertexte) yola çıkarak “metin” kavramını ele aldı. Parvaneh Sohrabi de modern iletişim teknolojileriyle oluşan “sınırsız metin” (“Hypertext”) kavramını ele aldı. Joanna Pedzisz, 2009 seçimlerinde Almanya’da oluşturulan Weblog’lardaki metinlerarası ilişkileri gösterdi.

Bu kuramsal çalışmaların yanı sıra farklı metin türlerini inceleyen ve karşılaştıran birçok uygulamalı çalışma sunuldu. Bilimsel metinlere yönelik araştırmalar arasında yer alan “Ein interkultureller Vergleich über Abstarcts in

türkischen und deutschen Germanistikzeitschriften” başlıklı bildirimde, henüz pek araştırılmamış bir metin türünü, edebiyat alanındaki bilimsel makalelerin özetlerini inceledim. Bu bildirimde Almanya ve Türkiye’de Alman Dili ve Edebiyatı alanında çıkan bilimsel dergilerdeki edebiyat makalelerinin özetleri metindilbilimsel ölçütlerle çözümlenmiş, metin çözümlenmesinden elde edilen sonuçlar karşılaştırılarak Türkiye’deki ve Almanya’daki özetler arasındaki benzerlik ve farklılıklar gösterilmiştir. Bilimsel metinleri inceleyen kültürlerarası karşılaştırmalı çalışmaların, uluslararası düzlemde bilimsel iletişimin daha iyi gerçekleşmesine katkı sağlayacağı görüşü savunulmuştur. Bilimsel metinlere ilişkin diğer bildirimleri şunlar oluşturuyordu: Eliane Fischer, Swales’in ölçütlerini kullanarak Brezilya’da yazılmış Almanca ve Portekizce doktora tezlerinin giriş bölümlerini karşılaştırdı. Angelika Redder, üniversite eğitiminde bilimsel iletişimde ortaya çıkan yeni söylem ve metin biçimlerini gösterdi. Valeria Tscherniavskaia, Rusça ve Almanca bilimsel metinlerdeki farklılıkları metindilbilimsel ölçütlerle ortaya koydu.

Gazete metinleri, seyahat broşürleri, ev ilanları ve iş mektupları incelenen diğer metin türlerini oluşturmaktaydı. Claudia Buffagni, İtalya’da Alman Dili ve Edebiyatı öğrencileriyle gazete metinlerini Brinker’in metin çözümlene modeline göre nasıl incelediklerini örneklerle açıkladı. Jarochna Dabrowska-Burkhardt ise Almanya’da ve Polonya’da Avrupa Birliği konusunda çıkan haberlerdeki kanıtlama (Argumentation) stratejilerini söylem çözümlenmesi yöntemiyle inceledi. Dorota Miller, Almanya ve Polonya’da Avrupa Birliği’nin Doğu Avrupa ülkelerini üyeliğe kabul edip genişlemesiyle ilgili gazete haberlerini söylem bilimsel bir yaklaşımla çözümlendi.

Carolina Flinz Almanca ve İtalyanca seyahat broşürlerinin büyük ve küçük ölçekli yapılarını inceleyerek bu metin türünün temelde iki dilde ortak bir yapı sergilediğini açıkladı. Marta Smykala ise Almanca ve Lehçe seyahat broşürlerini karşılaştırarak iki kültürdeki farklılıkları ortaya koydu.

Jana Möller-Kiero, Almaya ve Finlandiya’daki gazetelerdeki ev ilanlarını metindilbilimsel ölçütlerle çözümlenip karşılaştırdı. Iwona Szwed ise Almanca ve Lehçe iş mektuplarındaki farklılıkları göstererek iki kültür arasındaki iletişimin sağlıklı biçimde yürütülebilmesi için bu farklılıklara dikkat edilmesi gerektiğini belirtti.

Türkiye’den kongreye katılan bilimci sayısı yirmiye yakındı. İstanbul Üniversitesi’nden gelen diğer katılımcılar Prof. Dr. Tülin Polat, Prof. Dr.

Nilüfer Tapan, Prof. Dr. Mahmut Karakuş ve Doç. Dr. Sakine Eruz'du. Uzmanlık dili alanında kültürlerarası karşılaştırmalı çalışmalar yürüttüğüm için Doç. Dr. Sakine Eruz'un 56. oturumda sunduğu "Rechtstextkonventionen im Türkischen und die Translation im Sprachenpaar Türkisch-Deutsch" ("Hukuk Metni Geleneği ve Türkçe Almanca Dil Çiftinde Hukuk Çevirisi") başlıklı bildirisini dinledim. Doç. Dr. Eruz, Türkiye'de hukuk metni geleneğini anlattıktan sonra Türkçe ve Almanca vekaletname metinlerinden örnekler verdi. Bildiriye ilişkin yöneltilen soruların bazılarında Avrupalı bilimcilerin Türkiye'nin hukuk sisteminin Avrupa'ya dayalı olduğunu bilmedikleri ve bu açıdan AB'ye giriş sürecimizin kolay olmayacağını düşündükleri ortaya çıktı. Sakine Eruz, Türkiye'nin hukuk sistemi konusunda bilgi eksikliği olanları iyi bir biçimde aydınlattı.

Kongre yoğun bilimsel programının yanı sıra kültürel etkinlikler açısından da zengindi. 30 Temmuz akşamı, doğumunun 200. yılı kutlanan ünlü besteci Frederic Chopin'in en güzel eserlerinin seslendirildiği bir piyano konseri verildi. 2 Ağustos Pazartesi günü, Avusturyalı yazar Josef Winkler'in katıldığı bir okuma, tartışma ve film gösterimi düzenlendi. 3 Ağustos Salı günü, Chicago Üniversitesi'nden Prof. Dr. David E. Wellbery'e Grimm ödülünün verildiği törende klasik müzik dinletisi de gerçekleştirildi. 4 Ağustos Çarşamba günü, soprano Ruth Ziesak piyano eşliğinde Schumann, Mahler ve Liszt'in eserlerini seslendirdi. 5 Ağustos Perşembe günü, "Titanic" adlı bir kabare sergilendi. Bu kültürel etkinliklerin ardından her akşam Almanya, İsviçre ve Avusturya Başkonsoloslukları tarafından kokteyller verildi. Bu kokteyller farklı oturumlara katılan akademisyenlere birbiriyle tanışma olanağı sağladı.

IVG'nin XIII. kongresinin 2015 yılında Çin'in Şangay Üniversitesi'nde yapılmasına karar verildi. Varşova'da düzenlenen XII. kongrenin dünyadaki en büyük Alman Dili ve Edebiyatı kongresi olması nedeniyle kendi çalışma alanıma küresel bir bakış kazanma, birçok farklı ülkeden bilim insanıyla tanışma ve bilgi alışverişinde bulunma olanağını elde ettim. Bu kongreye katılmak için bana destek veren İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimine ve Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na teşekkür ediyorum.